

ELSEVIER

Available online at www.sciencedirect.com

ScienceDirect

journal homepage: <http://www.elsevier.com/locate/kontakt>

Original research article

Humanitární krize a občanská válka v Sýrii: dopady a vliv na migrační krizi v Evropě

The humanitarian crisis and civil war in Syria: Its impact and influence on the migration crisis in Europe

Martin Staněk *

České vysoké učení technické v Praze, Fakulta biomedicínského inženýrství, katedra zdravotnických oborů a ochrany obyvatelstva, Kladno, Česká republika

INFORMACE O ČLÁNKU

Received: 2017-06-30

Received in revised form:

2017-08-27

Accepted: 2017-09-26

Published online: 2017-11-21

Keywords:

Humanitarian crisis

Civil war

Syria

International humanitarian law

ABSTRACT

In the article we discuss the humanitarian crisis in Syria, which is associated with the ongoing civil war in the country, its origin and primarily its impact on the civilian population. The humanitarian crisis in Syria can be considered the worst humanitarian crisis in modern history, which is also associated with the issue of compliance with the international humanitarian law as a part of the ongoing civil war that greatly deepens the crisis. In this article, we also focus on the influence of this crisis on the current migration crisis in Europe. The aim of the article is to highlight the seriousness of the current situation in Syria, its influence on the migration crisis in Europe, and the issue of compliance and violation of the international humanitarian law in the ongoing civil war. An analysis of relevant sources was used to analyse this topic, especially reports and documents of international humanitarian organizations, documents of the United Nations and the European Union bodies, data from the Statistical Office of the European Union and available resources within the Scopus, Web of Science and Wiley Online Library scientific databases. The analysis of these sources shows that the current humanitarian crisis in Syria is critical, and all parties involved in the armed conflict repeatedly violate the international humanitarian law in the country. This law can help war victims, but it is unable to protect them properly. Fundamental human rights are also being fundamentally violated in the country where civilians are primary victims of the civil war and direct violence. The current situation in the country has resulted in the creation of large numbers of refugees and migrants. Syrian refugees form the largest group of asylum seekers within the European Union.

SOUHRN

V článku pojednáváme o humanitární krizi v Sýrii, která je spojena s probíhající občanskou válkou v zemi, o jejím vzniku a především dopadech na civilní obyvatelstvo. Humanitární krizi v Sýrii lze považovat za nejhorší humanitární krizi v novodobé historii, která je rovněž spojována s problematikou dodržování mezinárodního huma-

* **Korespondenční autor:** Ing. Martin Staněk, České vysoké učení technické v Praze, Fakulta biomedicínského inženýrství, katedra zdravotnických oborů a ochrany obyvatelstva, Nám. Sítná 3105, 272 01 Kladno, Česká republika;
e-mail: martin.stanek.1@fbmi.cvut.cz; <http://dx.doi.org/10.1016/j.kontakt.2017.09.013>

Klíčová slova:

humanitární krize
občanská válka
Sýrie
mezinárodní humanitární právo

nitárního práva v rámci probíhající občanské války, jež celou krizi značně prohlubuje. V článku se dále věnujeme vlivu této krize na současnou migrační krizi v Evropě. Cílem článku je poukázat na závažnost současné situace v Sýrii, její vliv na migrační krizi v Evropě a problematiku dodržování a porušování mezinárodního humanitárního práva v rámci probíhající občanské války. Ke zpracování analýzy tohoto tématu byla využita analýza relevantních zdrojů, především zpráv a dokumentů mezinárodních humanitárních organizací, dokumentů orgánů Organizace spojených národů a Evropské unie, údajů Statistického úřadu Evropské unie a dostupných zdrojů v rámci vědeckých databází Scopus, Web of Science a Wiley Online Library. Z analýzy těchto zdrojů vyplývá, že současná humanitární krize v Sýrii je kritická, kdy v zemi dochází k opakovanému porušování mezinárodního humanitárního práva ze všech zúčastněných stran ozbrojeného konfliktu. Toto právo umí obětem války pomoci, ale nedokáže je řádně chránit. Rovněž v zemi dochází k zásadnímu porušování základních lidských práv, kdy jsou civilisté primárními oběťmi občanské války a přímého násilí. Současné dění v zemi má za následek vytvoření velkého množství uprchlíků a migrantů. Syrští uprchlíci tvoří největší skupinu osob, která žádá o azyl v rámci Evropské unie.

© 2017 Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Zdravotně sociální fakulta.
Published by Elsevier Sp. z o. o. All rights reserved.

Úvod

Současné humanitární krize ve světě lze rozdělit podle příčiny jejich vzniku na dvě kategorie: humanitární krize vyvolané přírodní katastrofou (například rozsáhlá zemětřesení) a humanitární krize způsobené činností člověka (například ozbrojené konflikty). Novodobé ozbrojené konflikty jsou specifické tím, že probíhají většinou ve formě občanských válek v rámci takzvaných rozpadajících se států, kdy mezi sebou válčí jednotlivé nestátní ozbrojené skupiny a vládní ozbrojené síly. Do těchto konfliktů se často zapojují i zahraniční aktéři. Humanitární krize vyvolané ozbrojenými konflikty obecně trvají v rozmezí několika let, po dobu konfliktu a rovněž další řadu let po jeho ukončení. Jako příklad lze uvést některé konflikty po roce 1990, jako jsou občanské války ve Rwandě, Jugoslávii, Sýrii Leone či současné války v Afghánistánu a v Sýrii. V článku se zaměříme na druhou skupinu krizí, konkrétně na humanitární krizi v Sýrii. Tato krize byla způsobena vznikem a průběhem občanské války v zemi, která je spojována s častým porušováním základních lidských práv a nedodržováním mezinárodního humanitárního práva. Cílem je poukázat na závažnost současné situace v Sýrii, její vliv na migrační krizi v Evropě a problematiku dodržování a porušování mezinárodního humanitárního práva v rámci probíhající občanské války. Od vzniku této války a s ní spojené humanitární krize v roce 2011 opustilo zemi zhruba pět milionů uprchlíků, kteří se nacházejí především v sousedních státech. Velký počet uprchlíků ovšem hledá azyl a mezinárodní ochranu v Evropě a tvoří největší skupinu imigrantů, která přichází do Evropy.

Metodika a charakteristika souboru

Pro zpracování tohoto článku byla použita metoda obsahové analýzy dokumentů vztahujících se k popisované problematice, která proběhla v první polovině roku 2017.

Byly analyzovány aktuální dokumenty a výroční zprávy orgánů Organizace spojených národů (OSN), Úřadu Vysokého komisaře Organizace spojených národů pro uprchlíky, United Nations Refugee Agency (UNHCR), Úřadu pro koordinaci humanitárních záležitostí Spojených národů, United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs (OCHA) a Evropské unie, Generálního ředitelství pro humanitární pomoc a civilní ochranu Evropské komise, European Commission for Humanitarian Aid and Civil Protection. Dále byly analyzovány údaje Statistického úřadu Evropské unie, Statistical Office of the European Communities (Eurostat) a zprávy mezinárodních humanitárních organizací. Byla provedena analýza dostupných zdrojů v rámci vědeckých databází Scopus, Web of Science a Wiley Online Library na základě vyhledávání klíčových slov „Humanitarian Crisis Syria“, „Syria Civil War“ a „International Humanitarian Law“. Následně byla provedena analýza odborné literatury a volného internetu.

Výsledky

Vznik občanské války a humanitární krize v Sýrii

Občanská válka v Sýrii vznikla na začátku roku 2011 jako důsledek rozsáhlých protivládních demonstrací a následných občanských nepokojů, které byly ze strany syrské vlády násilně potlačeny [1]. Jako následek tohoto dění byla vytvořena Syrská osvobozená armáda, která vznikla odloučením části syrské armády. Rovněž v zemi vznikla řada nestátních ozbrojených skupin včetně radikálních islámských skupin, především takzvaného Islámského státu. Tato skupina získala řadu přívrženců a členů z okolních států, zejména z Iráku [2]. Další významnou nově vytvořenou skupinou jsou kurdské Lidové obranné jednotky YPG, které působí v severní části země. Do tohoto konfliktu se rovněž přímo či nepřímo zapojují i zahraniční aktéři, kteří podporují různé strany konfliktu. V tomto případě se jedná o takzvanou „proxy válku“, v rámci které jsou nejvýznamnějšími

aktéry Ruská federace a Spojené státy americké (USA). Dalšími významnými zahraničními aktéry jsou Írán, Turecko a státy Arabského zálivu [3].

Ruská federace vojensky podporuje syrskou vládu a rovněž její ozbrojené síly započaly vojenskou intervenci v zemi v říjnu 2015. Tyto síly působí ve střední a severní části země [4]. Na druhé straně USA rovněž zahájily v zemi vojenskou intervenci a podporují některé protivládní síly včetně kurdských milic. Za tímto účelem vzniklo pod vedením USA v říjnu 2014 kombinované bojové uskupení Combined Joint Task Force – Operation Inherent Resolve. Do tohoto uskupení jsou začleněny vojenské síly více než 60 zemí, převážně států působících v rámci NATO [5]. Společně s USA operují v severovýchodní části země vojenské jednotky Turecké republiky [3]. Intervence USA i Ruské federace je vedena především ve formě leteckých útoků. Jejich primárním cílem je porážka sil Islámského státu, ovšem sekundárním cílem ruské intervence je dosazení současného syrského vládního režimu v celé zemi [4, 5].

Časté konflikty mezi jednotlivými skupinami značně komplikují celkovou bezpečnostní situaci v zemi. Situaci rovněž komplikuje postoj a vojenská intervence Ruské federace, kvůli které se Radě bezpečnosti OSN dlouhodobě nedaří prosazovat efektivní kroky k zastavení občanské války a řešení současné humanitární krize. Humanitární krize v Sýrii vznikla jako následek občanské války a je považována za nejhorší humanitární krizi v novodobé historii [6]. Krize se stále zhoršuje a v současné době se dle údajů humanitární agentury Mercy Corps [4] přímo dotýká více než poloviny předválečné populace země. V rámci probíhající občanské války dochází k častému porušování mezinárodního humanitárního práva, které zúčastněné strany konfliktu opakovaně porušují. Rovněž jsou závažným způsobem porušována základní lidská práva, především ze strany organizace Islámský stát [4, 6]. Podle dokumentů Generálního ředitelství pro humanitární pomoc a civilní ochranu Evropské komise [7] jsou primárními oběťmi války civilisté, kteří jsou oběťmi přímého násilí, nuceného vysídlení, teroristických útoků, náboru dětí do vojenských jednotek a v řadě případů slouží jako „živé štíty“.

Vymezení a problematika dodržování mezinárodního humanitárního práva

Mezinárodní humanitární právo je součástí mezinárodního práva a jeho účelem je ochrana základních lidských práv a snaha o minimalizaci dopadů válečných konfliktů na civilní obyvatelstvo a osoby, které se přímo neúčastní bojů. Toto právo vychází především ze čtvrté Ženevské úmluvy o ochraně civilních osob za války z roku 1949 a třech dodatkových protokolů [8]. Ženevské úmluvy přijalo a ratifikovalo 196 států včetně Sýrie. Mezinárodní humanitární právo se skládá ze Ženevského práva, které se zaměřuje na ochranu civilistů a nepřímě zúčastněných osob v ozbrojených konfliktech. Dále se skládá z Haagského práva, které stanovuje práva a povinnosti všech zúčastněných stran konfliktu a omezuje některé prostředky určené k vedení bojových činností. Především zakazuje použití zbraní hromadného ničení a chemických a bakteriologických zbraní. Rovněž omezuje použití některých konvenčních zbraní, které mají nerozlišující účinky a mohou způsobit nad-

měrná zranění, například zbraně určené k poranění střepinami. Cílem mezinárodního humanitárního práva není úplné zakázání všech metod a forem vedení boje v rámci ozbrojených konfliktů, ale pouze omezení jejich dopadů na civilní obyvatelstvo a další zúčastněné osoby. Za porušení mezinárodního humanitárního práva lze tedy označit cílený útok na jím chráněné subjekty či objekty nebo použití nadměrné síly s nepřiměřenými kolaterálními škodami. V rámci ozbrojených konfliktů ovšem nelze kolaterální škody zcela eliminovat, ale lze zkoumat jejich přijatelnost, což může představovat značný problém [9]. Jako příklad může sloužit válka v Afghánistánu. Jak ukazuje průzkum OSN [10], na tuto válku v rámci přijatelných kolaterálních škod způsobených ze strany vládních vojsk a mezinárodních sil v roce 2016 připadá přibližně stejný počet civilních obětí jako ze strany nestátních ozbrojených skupin.

Problematika dodržování mezinárodního humanitárního práva v současných ozbrojených konfliktech je dána především typem těchto konfliktů, na které nedokáže mezinárodní humanitární právo řádně reagovat, a dochází tedy k jeho častému a opakovanému porušování [11]. Řada současných ozbrojených konfliktů probíhá formou asymetrických konfliktů v rámci občanských válek uvnitř takzvaných hroutících se států. Jak uvádí ve své publikaci Eichler [12], konflikty jsou vedeny mezi nestátními ozbrojenými skupinami, vládními silami a často se do nich zapojují i zahraniční aktéři. Z pohledu mezinárodního společenství a právního hlediska nemají nestátní ozbrojené skupiny žádnou právní subjektivitu a ze svého pohledu nejsou vázány žádnými mezinárodními předpisy, včetně mezinárodního humanitárního práva, pokud se je nerozhodnou samy dodržovat [13]. Porušování mezinárodního humanitárního práva je podle mezinárodního práva označováno jako válečný zločin. Odpovědnost za porušování tohoto práva je ovšem nejen na národní úrovni, ale i individuální. Za jeho porušování lze v rámci kompetentních národních či mezinárodních soudních tribunálů stíhat i osoby, které patří k nevládním ozbrojeným skupinám a které se rozhodly mezinárodní humanitární právo nedodržovat [11].

Dodržování mezinárodního humanitárního práva by mělo být výsledkem koordinovaného úsilí mezinárodního společenství na globální úrovni [14]. Ve snaze o zvýšení jeho aplikovatelnosti, akceptovatelnosti a úrovně celkového porozumění vydali v roce 2005 Henckaerts a Doswald-Beck [15] v rámci Mezinárodního výboru Červeného kříže soubor 161 základních pravidel mezinárodního humanitárního práva. Věnují se definování aktérů a ochraně osob a majetku v ozbrojených konfliktech včetně definice chráněných zájmů mezinárodním humanitárním právem. Těmito zájmy jsou v první řadě civilisté, osoby nepřímě se účastnící bojů a vojáci neschopní dalšího boje – „hors de combat“. Dále se jedná o zdravotnická zařízení, humanitární organizace, jejich pracovníky, jimi provozovaná nebo podporovaná zařízení a další. Následně se věnují základním principům mezinárodního humanitárního práva a Haagského práva včetně jejich implementace a odpovědnosti za jejich porušování. V současných ozbrojených konfliktech lze ovšem pozorovat dva trendy, které vedou ke zhoršení možnosti dodržování těchto práv. Jedná se o nedostatek kázně nebo vůle k jejich dodržování ze strany všech aktérů konfliktů a o minimalizaci rozdílů mezi civilisty a příslušní-

ky ozbrojených skupin v důsledku nekontrolovaného šíření zbraní [8].

Porušování mezinárodního humanitárního práva v rámci občanské války v Sýrii

V rámci občanské války v Sýrii dochází k častému a opakovanému porušování mezinárodního humanitárního práva, zejména ve vztahu k civilnímu obyvatelstvu. K tomuto porušování dochází především ze strany organizace Islámský stát a ze strany vládních sil, které se často dopouštějí válečných zločinů [4, 7]. Vládní síly opakovaně použily bojové chemické látky proti vládní opozici a civilnímu obyvatelstvu. První útok byl uskutečněn v srpnu 2013 ve východních předměstích města Damašek, ke kterému byla použita nervově paralytická látka sarin. V této době Sýrie neměla podepsanou Úmluvu o zákazu chemických zbraní. K jejímu přijetí došlo až v září 2013 [16]. Nicméně navzdory tomuto faktu byla dokumentována řada dalších chemických útoků proti civilnímu obyvatelstvu. Poslední takový útok se uskutečnil 4. dubna 2017 ve městě Chán Šajchún proti vládní opozici. Dokazování konkrétní viny a realizace soudního procesu budou v tomto případě ovšem obtížné. V rámci probíhajícího konfliktu byly proti vládní opozici použity i jiné chemické látky, zejména chlór, který byl opakovaně použit při obléhání východní části města Aleppo koncem roku 2016 [17].

V rámci této války rovněž dochází k řadě opakovaných útoků na zdravotnická zařízení, která jsou chráněnými objekty mezinárodního humanitárního práva. Tato zařízení jsou většinou oficiálně poškozena v rámci přijatelných kolaterálních škod, protože žádná ze stran konfliktu nepotvrdí, že tato zařízení byla primárním cílem útoku. Podle výroční zprávy humanitární organizace Lékaři bez hranic za rok 2015 [18] bylo od začátku občanské války v Sýrii dokumentováno více než 400 útoků na 269 zdravotnických zařízení. Jen v roce 2015 bylo zasaženo a poškozeno 63 zdravotnických zařízení v rámci 94 útoků, která tato organizace provozovala nebo podporovala. Jako následek těchto útoků bylo 12 zdravotnických zařízení zcela zničeno, 23 zdravotnických pracovníků zabito a 58 zraněno. Podobná situace byla i v roce 2016 při obléhání východní části Aleppo, při kterém bylo v rámci 23 útoků zasaženo všech 8 zdravotnických zařízení v této oblasti, jež podporovala organizace Lékaři bez hranic [19].

Dopady humanitární krize a občanské války v Sýrii

Humanitární krize a občanská válka v Sýrii má negativní dopady především na civilní obyvatelstvo země. Tyto dopady lze pozorovat na indikátorech rozvojových cílů tisíciletí, Millennium Development Goal Indicators, stanovených OSN a dalšími mezinárodními organizacemi. V rámci těchto indikátorů došlo v Sýrii ke zhoršení ve všech sledovaných oblastech [20]. Podle přehledu humanitárních potřeb v Sýrii za rok 2016 OCHA [21] a výroční zprávy UNHCR pro Sýrii za rok 2016 [22] došlo v celé zemi ke snížení průměrné délky života a ke snížení školní docházky o více než polovinu, což představuje přibližně 1,75 milionu dětí. Rovněž se snížila dostupnost zdrojů pitné vody o více než 40 procent ve srovnání se stavem před vznikem krize. Problém

představuje také nedostatečná dostupnost základních potravin a prostředků nezbytných k zajištění základních životních potřeb obyvatel. V současné době je neadekvátně zásobeno potravinami 7 milionu obyvatel. Přes 13,5 milionu obyvatel vyžaduje poskytování humanitární pomoci, z toho 5,8 milionu dětí do 18 let, což představuje více než polovinu předválečné populace Sýrie. Z tohoto počtu obyvatel se 4,9 milionu osob nachází v oblastech, které jsou obtížně dostupné humanitárními organizacemi, a 0,97 milionu obyvatel v obléhaných oblastech. Předpokládaný počet civilních obětí v důsledku občanské války převyšuje 250 tisíc. V celé zemi dále došlo k narušení zdravotní infrastruktury a dostupnosti zdravotní péče, která je rovněž provázena nedostatkem kvalifikovaného zdravotního personálu. Zhruba 12,8 milionu obyvatel je po zdravotnické stránce neadekvátně zabezpečeno, obzvláště ve východní části země. S tímto faktem je rovněž spojena i problematika výskytu infekčních onemocnění, například dětské obrny, která se v Sýrii rozšířila v roce 2013 [23].

Důsledkem této krize je výrazné zhoršení syrské ekonomiky a obchodu, poškození národní infrastruktury, snížení dostupnosti finančních zdrojů a propad národní měny. Podle předpokladu OSN žije 85 procent obyvatel Sýrie pod hranicí chudoby, z toho 69 procent žije v extrémní chudobě. V průběhu šesti let probíhající krize byla ekonomická ztráta země více než 254 miliard dolarů [21].

V současné době je vzhledem k aktuální situaci v zemi problematickým přístup humanitárních organizací do země. Možnost jejich činnosti, včetně poskytování a distribuce humanitární pomoci, je limitována především obstrukcemi ze strany syrské vlády a celkovou bezpečnostní situací v zemi. Vstup humanitárních organizací přes hranice do Sýrie byl umožněn až na základě rezolucí Rady bezpečnosti OSN 2139, 2165 a 2191 z roku 2014 [22]. Nicméně i navzdory těmto rezolucím syrská vláda stále v zemi nepovolila působnost organizace Lékaři bez hranic. Tato organizace patří mezi nejvýznamnější humanitární organizace ve světě. Navzdory aktuální situaci provozují Lékaři bez hranic v severní části země, která je pod kontrolou vládní opozice, 6 zdravotnických zařízení a dalších 23 podporují [18]. Některé oblasti jsou ovšem humanitárními organizacemi zcela nedosažitelné, především ve východní části země, které jsou pod kontrolou teroristických skupin podle rezoluce 2170 a 2178 Rady bezpečnosti OSN. Evropská unie rovněž vyvíjí snahu o zlepšení situace a podílí se na zajišťování humanitární pomoci do Sýrie a uprchlických táborů v sousedních zemích. Za tímto účelem mobilizovala Evropská unie a její členské státy 9,4 miliardy eur a na mezinárodní konferenci v Bruselu v dubnu 2017 přislíbila dalších 3,7 miliard eur na rok 2017 [7].

Vliv humanitární krize v Sýrii na migrační krizi v Evropě

Humanitární krize a občanská válka v Sýrii mají za následek vytvoření velkého počtu uprchlíků. Podle odhadů orgánů OSN je v zemi 6,3 milionu vnitřně vysídlených osob a zhruba 5 milionů osob, které UNHCR registrovalo, uprchlo ze země. Nejvíce osob uprchlo do Turecka (přibližně 2,9 milionu), dále do Libanonu (1 milion), Jordánska (650 tisíc), Iráku (250 tisíc) a Egypta a severní Afriky

(150 tisíc). Řada těchto osob dále hledá azyl a mezinárodní ochranu v Evropě. Zprávy UNHCR uvádějí, že do Evropy přicestovalo v roce 2016 více než 300 tisíc uprchlíků ze Sýrie, přes 300 tisíc osob podalo žádost o azyl a celkem bylo ke konci září 2016 přijato necelých 85 tisíc imigrantů za tento rok [7, 21].

Podle statistik Eurostatu ohledně migrace a integrace imigrantů za rok 2015 [24] přišlo do Evropy více než 2,4 milionu imigrantů. V roce 2014 byl tento počet 1,6 milionu [25]. Obecně do Evropy přichází dvakrát více imigrantů mužského pohlaví než ženského především ve věku 18 až 34 let [26]. Údaje Eurostatu ohledně počtu prvožadatelů o azyl v rámci Evropské unie za rok 2015 [27] a 2016 [28]

shodně uvádějí, že v obou letech bylo registrováno 1,2 milionu prvožadatelů. V roce 2014 byl tento počet méně než poloviční (tab. 1). Největší skupina těchto osob pochází ze Sýrie. Druhou a třetí největší skupinu tvoří imigranti z Afghánistánu a Iráku. Tento počet představuje výrazný nárůst oproti předchozím letům. Od roku 2011, kdy začala občanská válka v Sýrii, do roku 2013 byl monitorován nárůst o 109 tisíc žádostí a v roce 2014 o dalších 190 tisíc. Zhruba třetinu žadatelů o azyl ze Sýrie tvoří muži ve středním věku [25]. Téměř 98 procent žádostí imigrantů ze Sýrie bylo schváleno a těmto osobám byla poskytnuta mezinárodní ochrana a azyl [29].

Tabulka 1 – Vývoj počtu prvožadatelů o azyl v rámci Evropské unie, včetně žádostí ze Sýrie, mezi lety 2014 a 2016 [26–28]

Rok	Počet prvožadatelů o azyl v rámci EU	Nárůst počtu prvožadatelů o azyl v rámci EU	Počet prvožadatelů o azyl ze Sýrie v rámci EU	Zastoupení prvožadatelů o azyl ze Sýrie	Nárůst počtu prvožadatelů o azyl ze Sýrie
2014	562 tis.	51 %	122 tis.	22 %	144 %
2015	1,2 mil.	113 %	362 tis.	29 %	197 %
2016	1,2 mil.	0 %	334 tis.	28 %	–8 %

Mezi lety 2014 a 2016 žádalo nejvíce osob o azyl v Německu, poté ve Švédsku, Maďarsku, Itálii a Francii (tab. 2). Itálie je v současnosti jednou z hlavních zemí, která zajišťuje příjem imigrantů ze středomořské oblasti [30]. V těchto

letech se ovšem výrazně zvyšoval počet žádostí o azyl v Německu, včetně žádostí osob pocházejících ze Sýrie. V roce 2015 byl monitorován nárůst o 155 procent a v roce 2016 o 63 procent [26].

Tabulka 2 – Vývoj počtu prvožadatelů o azyl, včetně žadatelů ze Sýrie, dle zemí s největším počtem žádostí mezi lety 2014 a 2016 [26–28]

Rok	Země s největším počtem prvožadatelů o azyl	Země s druhým největším počtem prvožadatelů o azyl	Země s třetím největším počtem prvožadatelů o azyl	Zastoupení prvožadatelů o azyl v Německu
2014	Německo, 173 tis.	Švédsko, 75 tis.	Itálie, 64 tis.	31 %
Z toho ze Sýrie	39 tis.	30 tis.	500	33 %
2015	Německo, 442 tis.	Maďarsko, 174 tis.	Švédsko, 156 tis.	37 %
Z toho ze Sýrie	158 tis.	64 tis.	51 tis.	44 %
2016	Německo, 722 tis.	Itálie, 122 tis.	Francie, 76 tis.	60 %
Z toho ze Sýrie	266 tis.	1 tis.	5 tis.	80 %

Závěr

Probíhající humanitární krize v Sýrii je považována za nejhorší humanitární krizi v novodobé historii. Cílem článku bylo poukázat na závažnost současné situace v Sýrii, její vliv na migrační krizi v Evropě a problematiku dodržování a porušování mezinárodního humanitárního práva v rámci probíhající občanské války. Tato krize byla způsobena vznikem občanské války v zemi, která je rovněž spojována s častým porušováním základních lidských práv a nedodržováním a porušováním mezinárodního humanitárního práva. Její dopady jsou závažné především ve vztahu k civilnímu obyvatelstvu. Více než polovina předválečné populace země je přímo dotčena touto krizí a téměř 5 milionů obyvatel uprchlo ze země. Většina těchto uprchlíků se nachází v sou-

sedních státech Sýrie, kde byla vybudována řada uprchlických táborů. I přes snahu orgánů OSN a mezinárodních humanitárních organizací je v současné době problematické poskytování a distribuce humanitární pomoci v zemi. Pro zlepšení situace je nezbytné v první řadě ukončení současné války. Dále ze strany mezinárodního společenství je nutno vyvíjet snahu o akceptování a dodržování mezinárodního humanitárního práva všemi zúčastněnými stranami konfliktu. Rovněž je zapotřebí apelovat na syrskou vládu, aby povolila řádný přístup a působení mezinárodních humanitárních organizací v zemi. Zahraniční aktéři by měli monitorovat a prosazovat striktní dodržování Úmluvy o zákazu chemických zbraní. Současná humanitární krize v Sýrii má také přímý vliv na migrační krizi v Evropě, kdy syrští uprchlíci tvoří největší skupinu imigrantů, která žádá o azyl v rámci Evropské unie. Nejčastější destinací

a místem žádosti o azyl těchto osob je Německo. Na druhou stranu v Itálii, která v roce 2016 přijala druhý největší počet žádostí, byl registrován velmi malý počet prvožadatelů ze Sýrie. Tento fakt je dán převážně tím, že v Německu za posledních několik let vznikla velká syrská komunita. Tato země rovněž poskytuje imigrantům dobré finanční a sociální zabezpečení, které je v rámci Evropské unie jedno z nejlepších. Největší nárůst počtu prvožadatelů o azyl ze Sýrie byl monitorován mezi lety 2014 a 2015, kdy tento počet eskaloval. Podle současného vývoje lze předpokládat, že dokud nedojde k ukončení občanské války v zemi, budou tyto počty podobné jako v letech 2015 a 2016. Po ukončení probíhající války a realizaci adekvátní odezvy mezinárodního společenství s cílem komplexní obnovy země lze předpokládat návrat většiny syrských imigrantů zpět do země. Imigranti z Blízkého východu a severní Afriky mohou ovšem představovat bezpečnostní riziko, kdy nelze zcela vyloučit individuální napojení na teroristické organizace nebo potencionální realizaci teroristických útoků ve stylu takzvaného „osamělého vlka“. Tento jev lze pozorovat na zvyšujícím se počtu teroristických útoků v Evropě v posledních dvou letech. Bohužel, takovýmto situacím a útokům nelze zcela zabránit a toto riziko eliminovat.

Konflikt zájmů

Autor prohlašuje, že si není vědom žádného konfliktu zájmů týkajícího se uvedeného příspěvku.

Poděkování

Tento článek byl podpořen grantem Studentské grantové soutěže ČVUT č. SGS16/193/OHK4/2T/17.

LITERATURA

- [1] AbuZayd K, Sullivan DJ, Akram SM, Roy S. The Syrian Humanitarian Crisis: What Is to Be Done? Middle East Policy 2015;22:1–29. Doi: 10.1111/mepo.12125.
- [2] Gleditsch K. Civil War from a Transnational Perspective. Oxford Research Encyclopedia of Politics; 2017. Doi: 10.1093/acrefore/9780190228637.013.312.
- [3] Humud CE, Blanchard CM, Nikitin MBD. Armed Conflict in Syria: Overview and U.S. Response. Washington, DC: Congressional Research Service; 2017.
- [4] Mercy Corps. Quick facts: What you need to know about the Syria crisis; 2016. [online] [cit. 2017-06-08]. Dostupné z: <https://www.mercycorps.org/articles/iraq-jordan-lebanon-syria-turkey/quick-facts-what-you-need-know-about-syria-crisis>
- [5] United States Central Command. CJTF-OIR News Release: Inside the coalition to defeat ISIL; 2015. [online] [cit. 2017-06-12]. Dostupné z: <http://www.centcom.mil/en/news/articles/inside-the-coalition-to-defeat-isil>
- [6] Člověk v tísni. Sýrie; 2016. [online] [cit. 2017-06-08]. Dostupné z: <https://www.clovekvtsni.cz/cs/humanitarni-a-rozvojova-pomoc/zeme/syrie>
- [7] European Commission for Humanitarian Aid and Civil Protection. Syria crisis. ECHO Factsheet – Syrian Crisis – 2017 May. Brusel: European Commission for Humanitarian Aid and Civil Protection; 2017.
- [8] Bílková V, Jukl M. Mezinárodní humanitární právo: odpovědi na vaše otázky. Praha: Český červený kříž; 2009.
- [9] Foltýn O. Vojenské aspekty vývoje mezinárodního humanitárního práva na pozadí čtyř generací mezinárodních ozbrojených konfliktů. In: Bílková V. Mezinárodní humanitární právo – vznik, vývoj a nové výzvy. Praha: Univerzita Karlova v Praze, Právnická fakulta; 2015.
- [10] UN News Centre. Afghan civilian casualties hit half-year record, with 5,166 dead or maimed – UN; 2016. [online] [cit. 2017-06-11]. Dostupné z: <http://www.un.org/apps/news/story.asp?NewsID=54543>
- [11] Ondřej J, Štruma P, Bílková V, Jílek D. Mezinárodní humanitární právo. Praha: C. H. Beck; 2010.
- [12] Eichler J. Mezinárodní bezpečnost na počátku 21. století. Praha: Ministerstvo obrany České republiky – AVIS; 2006.
- [13] Mrázek J. Mezinárodní humanitární právo a nestátní aktéři v ozbrojených konfliktech. In: Bílková V. Mezinárodní humanitární právo – vznik, vývoj a nové výzvy. Praha: Univerzita Karlova v Praze, Právnická fakulta; 2015.
- [14] Davenport JJ. Just War Theory, Humanitarian Intervention, and the Need for a Democratic Federation. Journal of Religious Ethics 2011;39:493–555. Doi:10.1111/j.1467-9795.2011.00491.x.
- [15] Henckaerts JM, Doswald-Beck L. Customary international humanitarian law. New York: Cambridge University Press; 2005.
- [16] Sarvarian A. Humanitarian intervention after Syria. Legal Studies 2016;36:20–47. Doi: 10.1111/lest.12101.
- [17] BBC News. Syria chemical ‘attack’: What we know; 2017. [online] [cit. 2017-08-12]. Dostupné z: <http://www.bbc.com/news/world-middle-east-39500947>
- [18] Médecins Sans Frontières. International Activity Report 2015. Londýn ACW; 2015.
- [19] Médecins Sans Frontières. Eastern Aleppo: 23 Attacks on Hospitals Since July; No Hospital Left Undamaged; 2016. [online] [cit. 2017-06-16]. Dostupné z: <http://www.doctorswithoutborders.org/article/eastern-aleppo-23-attacks-hospitals-july-no-hospital-left-undamaged>.
- [20] United Nations. The Millennium Development Goals Report. New York: UN DESA; 2015.
- [21] UN Office for the Coordination of Humanitarian Affairs. 2017 Humanitarian Needs Overview: Syrian Arab Republic. New York: UNOCHA; 2016.
- [22] United Nations Refugee Agency. Working Towards a Better Future UNHCR Syria End of Year Report 2016. Ženeva: UNHCR; 2016.
- [23] Kennedy J, Michailidou, D. Civil war, contested sovereignty and the limits of global health partnerships: A case study of the Syrian polio outbreak in 2013. Health Policy and Planning 2017;32(5):690–8. Doi:10.1093/heapol/czw148.

-
- [24] Statistical Office of the European Communities. Migrant integration 2017 edition. Lucemburk: Publications Office of the European Union; 2017. Doi: 10.2785/449311.
- [25] Statistical Office of the European Communities. Key figures on Europe 2016 edition. Lucemburk: Publications Office of the European Union; 2017. Doi: 10.2785/81608.
- [26] Statistical Office of the European Communities. Asylum and first time asylum applicants by citizenship, age and sex Annual aggregated data (rounded). Lucemburk: Publications Office of the European Union; 2017.
- [27] Statistical Office of the European Communities. News release: Record number of over 1.2 million first time asylum seekers registered in 2015. Lucemburk: Publications Office of the European Union; 2016.
- [28] Statistical Office of the European Communities. News release: 1.2 million first time asylum seekers registered in 2016. Lucemburk: Publications Office of the European Union; 2017.
- [29] Statistical Office of the European Communities. Asylum quarterly report. Lucemburk: Publications Office of the European Union; 2016.
- [30] Cuttitta P. Delocalization, Humanitarianism, and Human Rights: The Mediterranean Border Between Exclusion and Inclusion. Antipode; 2017. Doi: 10.1111/anti.12337.